

รายการข้อมูลที่นำมาใช้ (วิเคราะห์สถานการณ์)

ตัวชี้วัดที่ 3.32 : รอบ 5 เดือนแรก ประจำปีงบประมาณ 2568

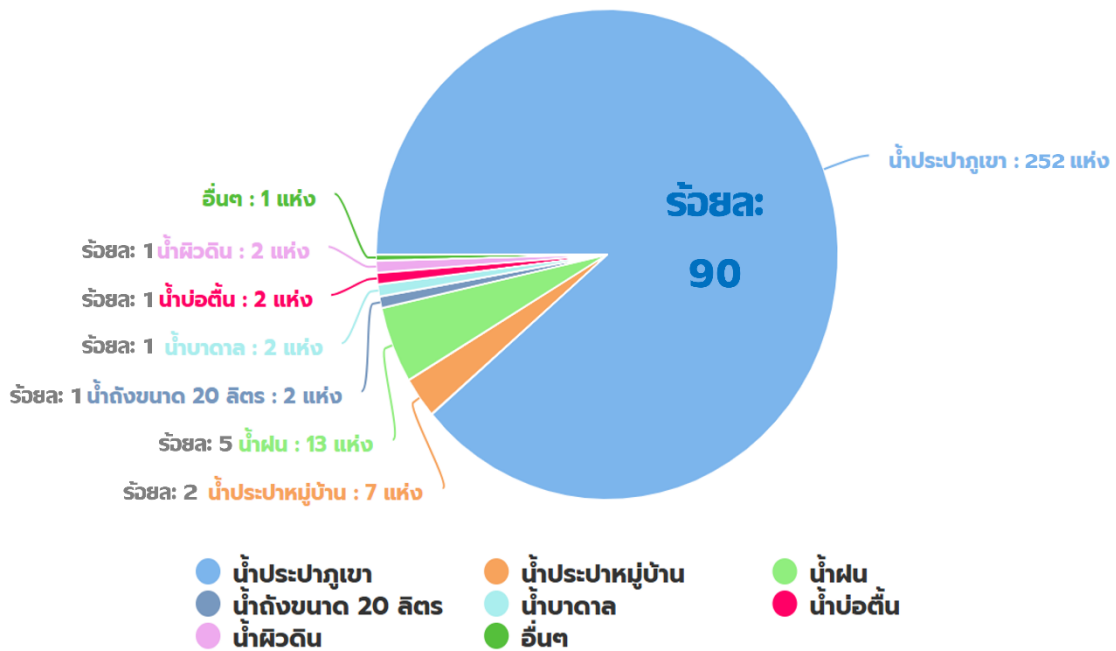
ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา“แม่ฟ้าหลวง”เข้าถึงน้ำบริโภคสะอาดตามมาตรฐานกรมอนามัย

1. รายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์ของตัวชี้วัด

1.1 ผลผลิต/ ผลลัพธ์ ระดับ C (Comparisons) การเปรียบเทียบ

1.1.1 แหล่งน้ำเพื่อการบริโภค

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” (ศคช.) จำนวน 252 แห่ง (ร้อยละ 90) มีการใช้น้ำประปาภูเขา เป็นแหล่งน้ำหลักเพื่อการบริโภคและมีส่วนน้อยที่ใช้แหล่งน้ำอื่น ได้แก่ น้ำประปาหมู่บ้าน 7 แห่ง (ร้อยละ 2), น้ำฝน 13 แห่ง (ร้อยละ 5), น้ำดื่มบรรจุถัง 20 ลิตร 2 แห่ง (ร้อยละ 1), น้ำบาดาล 2 แห่ง (ร้อยละ 1), น้ำบ่อตื้น 2 แห่ง (ร้อยละ 1) และ น้ำผิวดิน 2 แห่ง (ร้อยละ 1) : ข้อมูลเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2567

ประปาภูเขา มี 2 ลักษณะ คือใช้ประปาภูเขา ร่วมกับชุมชน หรือเดินท่อจากแหล่งน้ำมาด้วยตนเอง โดยลักษณะแรกมักพบปัญหาการขาดแคลนน้ำเนื่องจากต้องใช้น้ำร่วมกับหมู่บ้านและมีปัญหาเรื่องแรงดันน้ำจากลักษณะภูมิประเทศที่สูงต่ำไม่เท่ากัน ส่วนลักษณะที่สองมักพบปัญหาน้ำขุ่นเพราะการเดินท่อตรงจากแหล่งน้ำที่มักจะไม่มีการกรองดินหรือจุดลดความเร็วของน้ำก่อนเข้าสู่ศูนย์การเรียนรู้ฯ

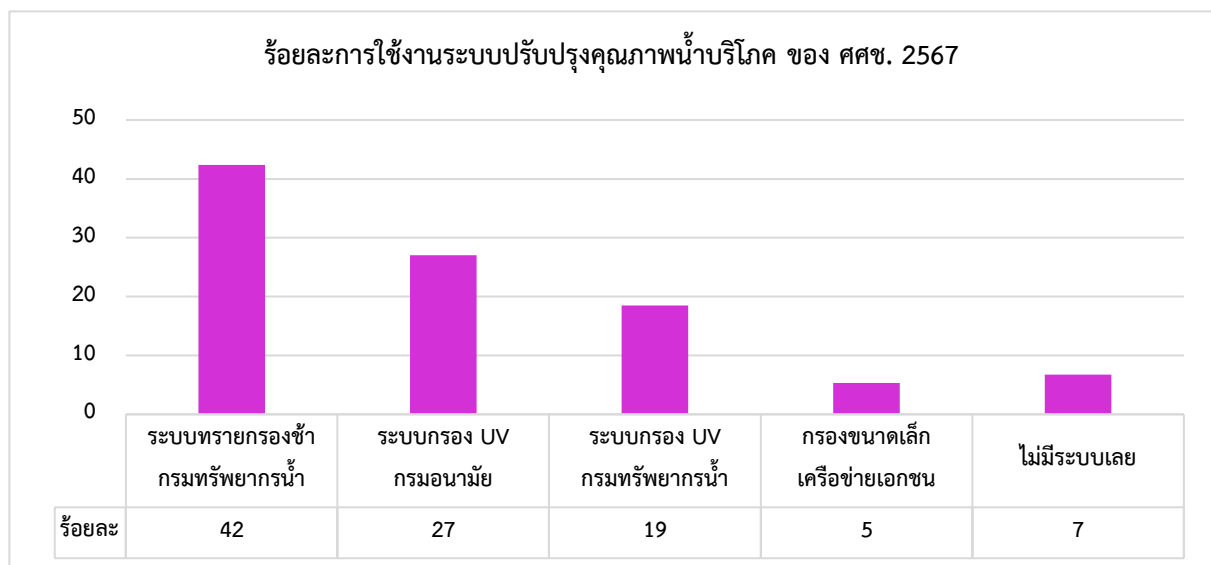
ทั้งนี้ การเลือกใช้น้ำบริโภคอาจมีเปลี่ยนแปลงระหว่างน้ำประปาภูเขา กับน้ำฝนขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ เนื่องจากเมื่อเกิดฝนตกแหล่งน้ำบนภูเขาจะมีลักษณะขุ่นแดงจากโคลนไม่เหมาะสมต่อการผ่านระบบกรอง เพราะจะทำให้ไส้กรอง/สารกรองอุดตันได้ง่าย และยังทำให้การฆ่าเชื้อโรคขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นในช่วงที่มีฝนตก โดยเฉพาะในช่วงฤดูฝนศูนย์การเรียนรู้ฯ บางแห่งจะเลือกใช้น้ำฝนในการบริโภคแทน

1.1.2 ประเภทการปรับปรุงคุณภาพน้ำและสภาพการใช้งาน

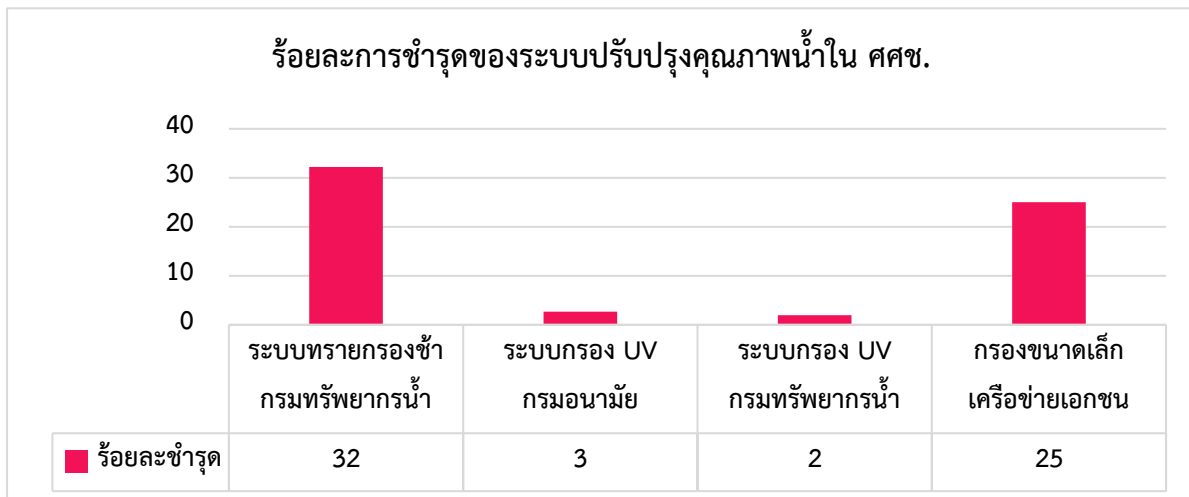
จากการสำรวจของคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาระบบการเฝ้าระวังสุขาภิบาลอาหารและน้ำบริโภคในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยมอแกน ได้เก็บรวบรวมข้อมูลการใช้ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบริโภคใน ศศช. ทั้ง 281 แห่ง ดังนี้

การสำรวจการใช้งานระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบริโภค ของ ศศช. 2567 (ข้อมูลเมื่อวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2567)				
ระบบปรับปรุง	ผู้สนับสนุน	จำนวน	ความพร้อมใช้งาน	ไม่พร้อมใช้งาน/ชำรุด
ระบบทรายกรองช้า	กรมทรัพยากรน้ำ	119	90	29
ระบบ UV	กรมอนามัย	76	74	2
	กรมทรัพยากรน้ำ	52	51	1
กรองขนาดเล็ก	เครือข่ายเอกชน	15	12	3
ไม่มีระบบปรับปรุงใดเลย		19	19	-
รวม		281	246	35

ระบบทรายกรองช้าโดยกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีผู้ใช้งานมากที่สุด จำนวน 119 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 42 ระบบกรองเซรามิก/ยูวี โดยศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ ชายขอบและแรงงานข้ามชาติ กรมอนามัย มีผู้ใช้งานจำนวน 76 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 27 ระบบกรองเซรามิก/ยูวีโดยกรมทรัพยากรน้ำ มีผู้ใช้งานจำนวน 52 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 19 ระบบกรองขนาดเล็กสำหรับครัวเรือนโดยภาคเอกชน/มูลนิธิ มีผู้ใช้งานจำนวน 15 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 5 และยังพบว่ามี ศศช. ที่ไม่มีระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำก่อนบริโภค (บริโภคน้ำดิบโดยตรง) ถึง 19 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 7

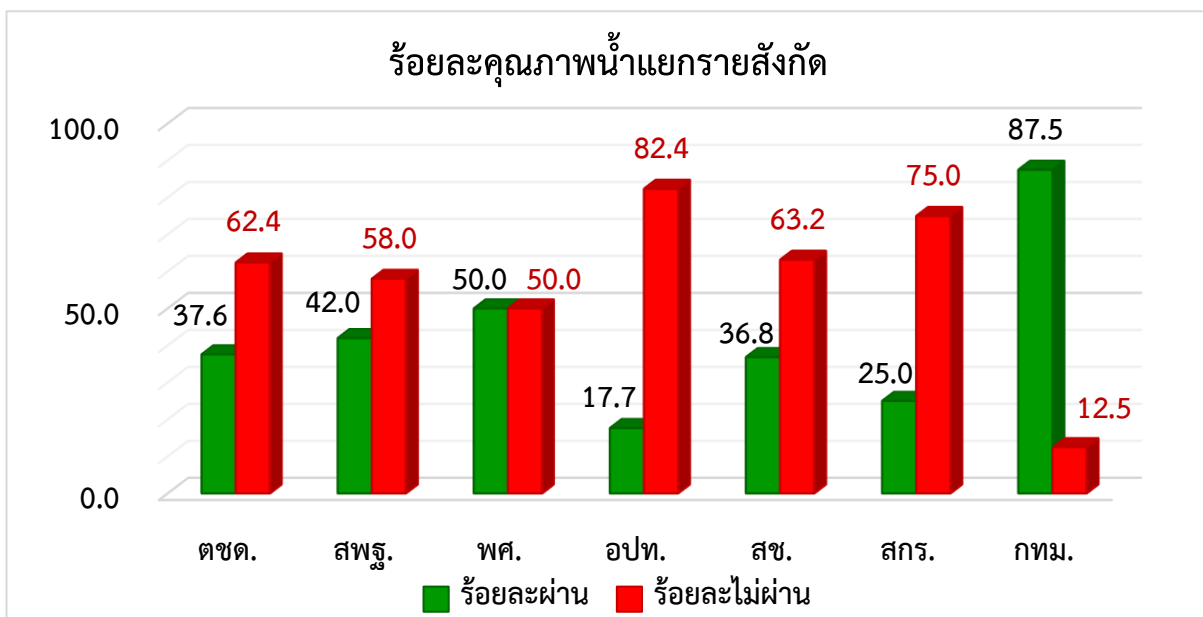

สภาพการใช้งาน พบการชำรุดในระบบทรายกรองช้า ร้อยละ 32 เนื่องจากระบบทรายกรองช้า นั้น ถูกติดตั้งครั้งแรกในปี 2558 ซึ่งมีอายุการใช้งานมากกว่า 9 ปี จึงมีการเสื่อมสภาพของท่อ น้ำ ถังเก็บน้ำ วาล์วปิด-เปิดระบบล่างย้อน ทำให้เกิดการอุดตันของทรายกรอง ศศช.บางแห่งจึงยกเลิกการใช้งานและ จำเป็นต้องบริโภคน้ำดิบโดยตรง บางแห่งแม้ชำรุดยังมีการใช้งานต่อแต่ขาดประสิทธิภาพในการกรองทำให้ มีปัญหา น้ำขุ่น มีสี และมีกลิ่นไม่พึงประสงค์ พบการชำรุดของเครื่องกรองขนาดเล็ก ร้อยละ 25 สาเหตุมา จากไส้กรองอุดตันและหลอดยูวีขาด นอกจากนี้พบการชำรุดของระบบกรองเซรามิก/ยูวี ของทั้งกรม อนามัยและกรมทรัพยากรน้ำที่ร้อยละ 3 และร้อยละ 2 ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสาเหตุจากหลอดยูวีขาด

1.1.3 ผลการสุ่มตรวจคุณภาพน้ำบริโภคทางห้องปฏิบัติการ

ในปี 2567 ที่ผ่านมา ผลการสุ่มเก็บตัวอย่างน้ำบริโภคส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ ของสถานศึกษาใน โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ (กพด.) เปรียบเทียบของแต่ละสังกัด

พบว่า ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ (สกร.) มีผล
คุณภาพน้ำผ่านเกณฑ์คิดเป็นร้อยละ 25.0 และไม่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75.0 ซึ่งจัดอยู่ในอันดับที่ 2 สังกัดที่มี
ผลคุณภาพน้ำผ่านเกณฑ์น้อยที่สุด ตามรายละเอียดดังนี้

โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน 81 ตัวอย่าง

ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 34 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 42.0

ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 47 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 58.0

โรงเรียนพระปริยัติธรรมฯ ในสังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) จำนวน 26 ตัวอย่าง

ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 13 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 50.0

ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 13 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 50.0

โรงเรียนและศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาเด็กวัยเตาะแตะ ในสังกัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

จำนวน 17 ตัวอย่าง ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 3 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 17.7

ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 14 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 82.4

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 19 ตัวอย่าง

ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 7 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 36.8

ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 12 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 63.2

ศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ในสังกัดกรมส่งเสริมการเรียนรู้ จำนวน 48 ตัวอย่าง

ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 12 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 25.0

ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 36 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 75.0

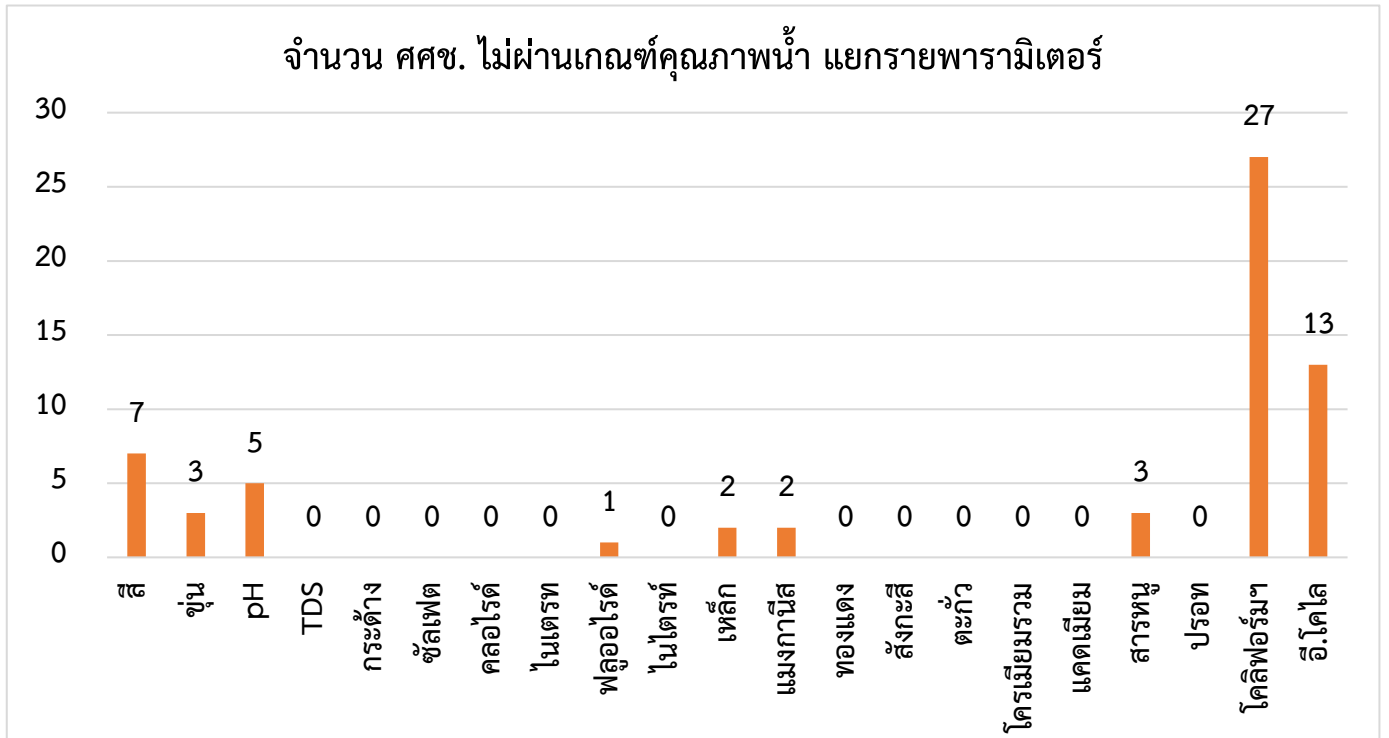
โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 16 ตัวอย่าง

ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 14 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 87.5

ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 2 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 12.5

ตัวอย่างน้ำบริโภคน้ำจากศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน
จำนวน 36 ตัวอย่าง (1 ตัวอย่างเก็บจาก ศศช. 1 แห่ง) เมื่อเปรียบเทียบผลวิเคราะห์คุณภาพน้ำ แยกราย
พารามิเตอร์พบว่า ไม่ผ่านเกณฑ์จากการปนเปื้อนโคลิฟอร์มแบคทีเรีย 27 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 75
แสดงถึงระบบกรองที่ศูนย์การเรียนรู้ฯ ใช้ขาดประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อแบคทีเรียหรือมีการปนเปื้อนเชื้อโรค
ภายในถังเก็บน้ำสะอาด พบการปนเปื้อนเชื้ออีโคไลจำนวน 13 ตัวอย่าง ซึ่งสื่อถึงการปนเปื้อนมูลสัตว์หรือ
อุจจาระในแหล่งน้ำต้นทาง พบปัญหาคุณภาพน้ำทางด้านกายภาพ ได้แก่ ค่าสีเกินมาตรฐานจำนวน 7
ตัวอย่าง ความขุ่น 3 ตัวอย่าง น้ำมีความเป็นด่าง 5 ตัวอย่าง ซึ่งเกิดจากการกรองที่มีปัญหา เช่น ไส้กรอง/
ทรายกรองอุดตัน เนื่องจากไม่ได้มีการเปลี่ยนหรือล้างย้อน ทำให้เศษตะกอนหลุดผ่านชั้นกรองเข้าไปได้

นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านเคมี โดยตรวจพบฟลูออไรด์เกินเกณฑ์จำนวน 1 ตัวอย่าง เหล็ก 2 ตัวอย่าง แมงกานีส 2 ตัวอย่าง และสารหนู 3 ตัวอย่าง

จากบันทึกการลงพื้นที่เฝ้าระวังคุณภาพน้ำ พบว่าศูนย์การเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 36 แห่งนั้น มีสาเหตุของการปนเปื้อนที่แตกต่างกันไป ตามรายละเอียดดังนี้

ลำดับที่	ชื่อศูนย์การเรียนฯ	ผลตรวจ	ปัญหา
1	ศศช.บ้านมีดหลอง อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากหลอดยูวีของระบบกรองขาด 1 หลอด ทำให้ประสิทธิภาพการฆ่าเชื้อลดลง
2	ศศช.บ้านเคาะท่า อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากหลอดยูวีของระบบกรองขาด 1 หลอด ทำให้ประสิทธิภาพการฆ่าเชื้อลดลง และยังพบตะกอนที่กั้นก้นน้ำดื่มเป็นจำนวนมากค่อนข้างมาก
3	ศศช.บ้านหูกอง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรียและอีโคไล เนื่องจากถังที่เก็บน้ำสำหรับดื่ม มีขนาดใหญ่จึงไม่ค่อยได้ทำความสะอาดหรือระบายตะกอน นอกจากนี้พบว่าก๊อกของถังน้ำดื่ม อยู่ติดกับพื้นดินมากเกินไป เมื่อน้ำกระทบกับแอ่งโคลนด้านล่าง จะทำให้เชื้อโรคกระเด็นขึ้นมาปนเปื้อนกับก๊อกน้ำได้
4	ศศช.บ้านแม่ลอกเหนือ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากระบบกรองไม่มีการกำจัดเชื้อด้วยยูวี นอกจากนี้ยังพบว่าไส้กรองหยาบไม่ได้เปลี่ยนมานานแล้ว ทำให้ประสิทธิภาพการกรองเศษตะกอนลดลง

ลำดับที่	ชื่อศูนย์การเรียนรู้	ผลตรวจ	ปัญหา
5	ศศช.บ้านทั้งที่ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	ความขุ่นสูง มีสี พบสารหนูสูงกว่ามาตรฐานเล็กน้อย และพบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย คาดว่าเกิดจากไส้กรองหยาดและไส้กรองเซรามิก มีการอุดตัน และเนื่องจากน้ำที่ขุ่นทำให้ประสิทธิภาพการฆ่าเชื้อของแสงยูวีลดลง
6	ศศช.บ้านสิงหนะ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	น้ำไม่ผ่านการกรอง มีสี พบแร่ฟลูออไรด์สูงกว่ามาตรฐานเล็กน้อย พบโคลิฟอร์มแบคทีเรียและอีโคไล เนื่องจากน้ำดื่มที่ส่งตรวจเก็บมาจากแท็งก์คอนกรีตที่สภาพค่อนข้างเก่า อาจมีการผุกร่อนของปูนสะสมอยู่ที่ก้นแท็งก์จึงเจอแร่ฟลูออไรด์อยู่เล็กน้อย
7	ศศช.บ้านห้วยกว้าง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย พบสารหนูสูงกว่ามาตรฐานเล็กน้อย เนื่องจากไม่มีระบบกรองน้ำ
8	ศศช.บ้านสิงห์ใต้ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรียและอีโคไล เนื่องจากถังเก็บน้ำดื่มมีตะกอนที่ก้นถังเป็นจำนวนมาก และจุดวางถังน้ำดื่มอยู่ใกล้กับถังขยะ จึงอาจมีการปนเปื้อนได้โดยมีสัตว์จำพวกแมลงเป็นพาหะ
9	ศศช.บ้านสิงห์ ณ แคว อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรียและอีโคไล ตัวอย่างน้ำที่เก็บมาเป็นน้ำที่ได้จากการขุดบ่อน้ำ และนำมาใช้ดื่มโดยตรง
10	ศศช.บ้านสิงห์น้อย อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	น้ำขุ่น พบแร่เหล็ก พบโคลิฟอร์มแบคทีเรียและอีโคไล เนื่องจากทาง ศศช. มีการสูบน้ำมาเก็บไว้ในถังเป็นระยะด้วยตนเอง อาจมีการสูบน้ำที่ใกล้ชั้นดินมากเกินไปจึงมีความขุ่นและแร่เหล็กปนมา ซึ่งยังไม่มียุทธศาสตร์การกรองจึงพบปัญหาแบคทีเรีย ทั้งนี้ทาง ศศช. ได้ใช้คลอรีนในการฆ่าเชื้อในถังเก็บแต่อาจยังใส่ในปริมาณที่ไม่เพียงพอเนื่องจากน้ำที่ขุ่นทำให้คลอรีนมีประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อลดลง
11	ศศช.บ้านก้องป้อเหนือ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	น้ำมีสีเหลืองอ่อนๆ พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากแหล่งน้ำดิบต้นตอมีการรบกวนตะกอนจากการเลี้ยงสัตว์ที่ต้นน้ำ และทาง ศศช. มีเพียงกรองเกษตรที่กรองเฉพาะตะกอนขนาดใหญ่ ทำให้ไม่สามารถจัดการเรื่องสีของน้ำและโคลิฟอร์มแบคทีเรียได้

ลำดับที่	ชื่อศูนย์การเรียนรู้	ผลตรวจ	ปัญหา
12	ศศช.บ้านหนองอิ่งใต้ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	น้ำมีสีและขุ่นมาก เนื่องจากน้ำที่มีอยู่อย่างค่อนข้างจำกัด และไม่มีระบบกรอง จึงจำเป็นต้องใช้น้ำเท่าที่มีในการบริโภค
13	ศศช.บ้านห้วยกว้างใหม่ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากถังเก็บน้ำหลังกรองมีเศษตะกอนค่อนข้างมาก มีแมลงบริเวณฝาถังด้านใน จึงอาจทำให้เกิดการปนเปื้อน
14	ศศช.บ้านสิงห์ใหม่ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากไม่มีระบบกรองน้ำ จึงไม่มีการฆ่าเชื้อปนเปื้อน
15	ศศช.บ้านสิงห์กลาง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	ความขุ่นสูงกว่ามาตรฐาน และพบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากไม่มีระบบกรองน้ำ
16	ศศช.บ้านพลังแห อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	ค่าความเป็นกรดต่างต่ำกว่าเกณฑ์ และพบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากตัวอย่างน้ำเป็นน้ำฝนซึ่งมีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ละลายอยู่ จึงความเป็นกรดสูงกว่าน้ำจากแหล่งผิวดิน ส่วนการปนเปื้อนเชื้อโรคอาจมาจากกรารินน้ำฝนและถังน้ำฝนไม่ได้มีการทำความสะอาด และปรับปรุงน้ำบริโภคด้วยการเติมคลอรีน
17	ศศช.บ้านอุตุมใต้ อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่	ไม่ผ่าน	ความขุ่น และสารหนูสูงกว่ามาตรฐาน เนื่องจากกรองขนาดเล็กที่ ศศช.ใช้อยู่ไส้กรองมีการอุดตันเพราะไม่ได้เปลี่ยนไส้กรองเลยตั้งแต่ได้รับบริจาคมา
18	ศศช. ผาอันใต้ อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	ไม่ผ่าน	น้ำมีสี ความเป็นกรดต่าง เหล็กสูงกว่ามาตรฐาน และพบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากโซลาเซลล์เสีย ทำให้ไม่สามารถใช้ยูวีได้ และถังน้ำแตกด้านบน
19	ศศช. บ้านห้วยเกียงน้อย อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	ไม่ผ่าน	ความเป็นกรดต่าง สูงกว่ามาตรฐาน และพบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากต้นน้ำไหลผ่านภูเขาหินปูนอาจทำให้น้ำมีค่าเป็นต่าง และการปนเปื้อนอาจมาจากการเก็บตัวอย่างที่ไม่ถูกต้อง
20	ศศช. บ้านจอสื่อใต้ อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากท่อน้ำหลังการกรองรวมถึงตัวถังเก็บน้ำสะอาดไม่สะอาด
21	ศศช. บ้านแม่ปะกลาง อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรียและอีโคไล เนื่องจากต้นน้ำของศศช. เป็นน้ำปนทราย มีตะกอนดินจำนวนมาก ไส้กรองอุดตันเร็ว ก็อกน้ำของถังน้ำดื่มไม่สะอาด

ลำดับที่	ชื่อศูนย์การเรียนรู้	ผลตรวจ	ปัญหา
22	ศศช. บ้านแม่แพน้อย อ.สบเมย จ.แม่ฮ่องสอน	ไม่ผ่าน	ความเป็นกรดต่าง สูงกว่ามาตรฐาน และพบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากระบบทรายกรองชำรุด ถังเก็บน้ำสะอาดมีตะกอนและเศษซากแมลงตกลงไป
23	ศศช. บ้านห้วยเฮี้ยะ อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากหลอดยูวีขาดทำให้ประสิทธิภาพการฆ่าเชื้อลดลง
24	ศศช. บ้านแม่ดี อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากน้ำที่ไหลเข้าระบบกรองไหลแรงและเร็วมากทำให้การผ่านแสงยูวีของน้ำมีระยะเวลาที่สั้นเกินไปทำให้การฆ่าเชื้อไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร
25	ศศช. บ้านสะแกียง อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน	ไม่ผ่าน	พบปัญหาน้ำมีความเป็นด่าง คาดว่าเกิดจากแหล่งน้ำดิบมีการทำเกษตร ใช้ปุ๋ยขาว หรือมีสารตกค้างจากการชักล้างทำความสะอาดถังและเครื่องกรอง
26	ศศช. มละบริภูฟ้า อ.บ่อเกลือ จ.น่าน	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากระบบกรองมีหลอดยูวีขาด ทำให้ไม่สามารถฆ่าเชื้อในน้ำดื่มได้
27	ศศช. บ้านห้วยขาบ อ.บ่อเกลือ จ.น่าน	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรียและอีโคไล เนื่องจากฟิวส์ของระบบกรองขาด ถังเก็บน้ำดื่มปิดฝาไม่สนิททำให้แมลงจำพวกมดเข้าไปทำรัง และร่วงลงไปอยู่ที่ก้นถังเป็นจำนวนมาก
28	ศศช. บ้านสะไลน้อย อ.บ่อเกลือ จ.น่าน	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย อาจเกิดจากท่อน้ำหลังกรองที่มีการรั่วซึม ทำให้มีการปนเปื้อนของเชื้อเข้าไป และถังเก็บน้ำมีตะกอนอยู่ที่ก้นถังจำนวนมากค่อนข้างมาก
29	ศศช. บ้านก่อกวางใน อ.บ่อเกลือ จ.น่าน	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากเครื่องกรองไม่ค่อยได้เปิดใช้งาน และถังเก็บน้ำปิดฝาไม่สนิททำให้มีแมลง เช่น แมงมุมเข้าไปทำรัง จึงทำให้มีการปนเปื้อน
30	ศศช. บ้านห้วยดอกเกี้ยง อ.แม่ระมาด จ.ตาก	ไม่ผ่าน	พบความความเป็นต่างสูง และการปนเปื้อนของสารแมงกานีส เนื่องจากระบบกรองมีการใช้สารกรองแมงกานีส กรีน แซนด์ ที่หมดอายุ ทำให้สารเคมีที่เคลือบสารกรองหลุดออกมาปนเปื้อนกับน้ำบริโภค
31	ศศช. บ้านห้วยสินาคี อ.แม่ระมาด จ.ตาก	ไม่ผ่าน	พบความความเป็นต่างสูง พบการปนเปื้อนของสารแมงกานีส เนื่องจากระบบกรองมีการใช้สารกรองแมงกานีส กรีน แซนด์ ทำให้สารเคมีที่เคลือบสารกรองหลุดออกมาปนเปื้อนกับน้ำบริโภค

ลำดับที่	ชื่อศูนย์การเรียนรู้	ผลตรวจ	ปัญหา
32	ศศช.บ้านห้วยสีนา อ.แม่ระมาด จ.ตาก	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย เนื่องจากระบบกรองหลอดยูวีขาดทำให้ไม่มีประสิทธิภาพในการฆ่าเชื้อโรค
33	ศศช.บ้านธาตุ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรียเนื่องจากระบบทรายกรองชำรุดที่ใช้อยู่ค่อนข้างเก่า ไม่มีการล้างย้อน และระบบยูวีที่มีก็ปิดการใช้งานเนื่องจากแรงดันน้ำไม่สามารถเข้าไปยังเครื่องกรองยูวีได้
34	ศศช.บ้านเชกလာ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรียและอีโคไล จากการรั่วซึมของท่อ น้ำหลังผ่านการกรอง ทำให้มีเศษดินและเชื้อโรคหลุดเข้าไปกับรอยรั่ว
35	ศศช.บ้านแม่หละโพคี อ.ท่าสองยาง จ.ตาก	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรีย และอีโคไลเนื่องจาก ศศช. หยุดการใช้งานระบบกรองยูวีชั่วคราวเพราะมีการก่อสร้างโรงอาหารแห่งใหม่จะต้องถอดเครื่องกรองออก ทำให้ในขณะนั้นจำเป็นต้องใช้น้ำที่ไม่ผ่านการกรองเพื่อการบริโภคไปก่อน
36	ศศช.บ้านพะต๋หม่อใจ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก	ไม่ผ่าน	พบโคลิฟอร์มแบคทีเรียและอีโคไล เนื่องจากระบบทรายกรองชำรุดที่ใช้อยู่ค่อนข้างเก่า ไม่มีการล้างย้อน พบเศษใบไม้ในถังน้ำสะอาด ซึ่งมีน้ำล้นออกมาตลอดเวลา ทำให้เกิดการปนเปื้อนได้ง่าย

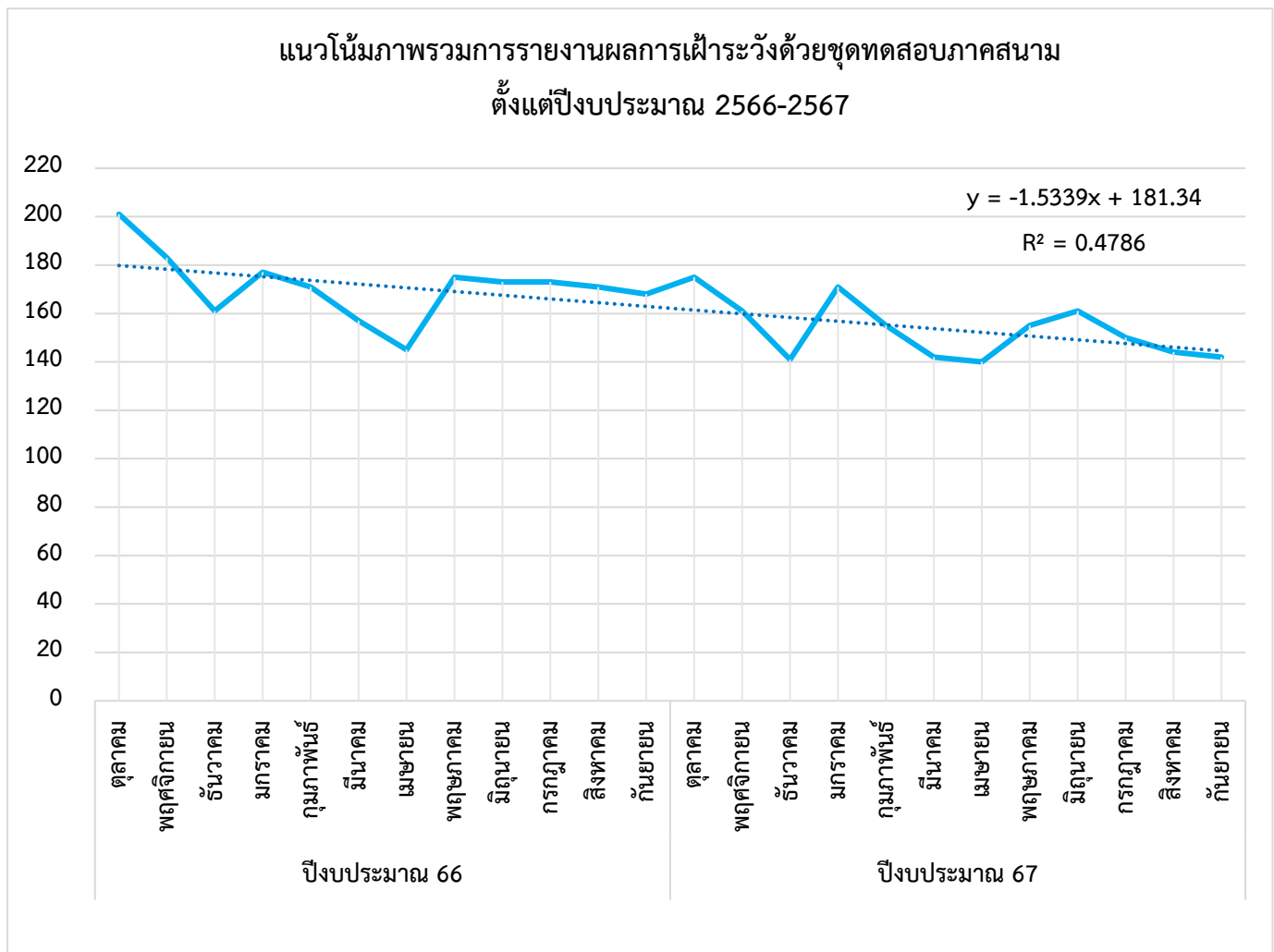
จากบันทึกการลงพื้นที่ ศศช. ดังกล่าว สามารถสรุปสภาพปัญหาที่อาจเป็นสาเหตุของผลคุณภาพน้ำไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ได้ดังนี้

1. คุณภาพของน้ำดิบ มีความขุ่นสูง มีการปนเปื้อนแร่โลหะหนักในปริมาณเล็กน้อย และมีการปนเปื้อนเชื้ออีโคไลจากมูลสัตว์หรืออุจจาระบริเวณเหนือแหล่งน้ำ
2. ระบบกรองชำรุด/ขาดประสิทธิภาพ หลอดยูวีขาด บัลลัสต์เสีย ทรายกรองชำรุดมีโคลนปะปนในชั้นทราย ใส่กรองอุดตัน แรงดันน้ำต่ำ
3. การใช้งานระบบกรองที่ไม่ถูกต้อง เช่น เปิดน้ำให้เข้าระบบกรองแรงเกินไป การใส่ใส่กรองผิดวิธี
4. ความไม่สะอาดของอุปกรณ์รองรับน้ำสะอาดหลังกรอง เช่น ท่อหลังกรองรั่วซึมมีเศษดินโคลนปะปน ถึงเก็บน้ำมีเศษฝุ่น เศษตะกอนสะสมเป็นจำนวนมาก มีแมลงเข้าไปอยู่อาศัย
5. ไม่มีระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำใดๆ เลย

1.2 ผลผลิต/ ผลลัพธ์ ระดับ T : Trend

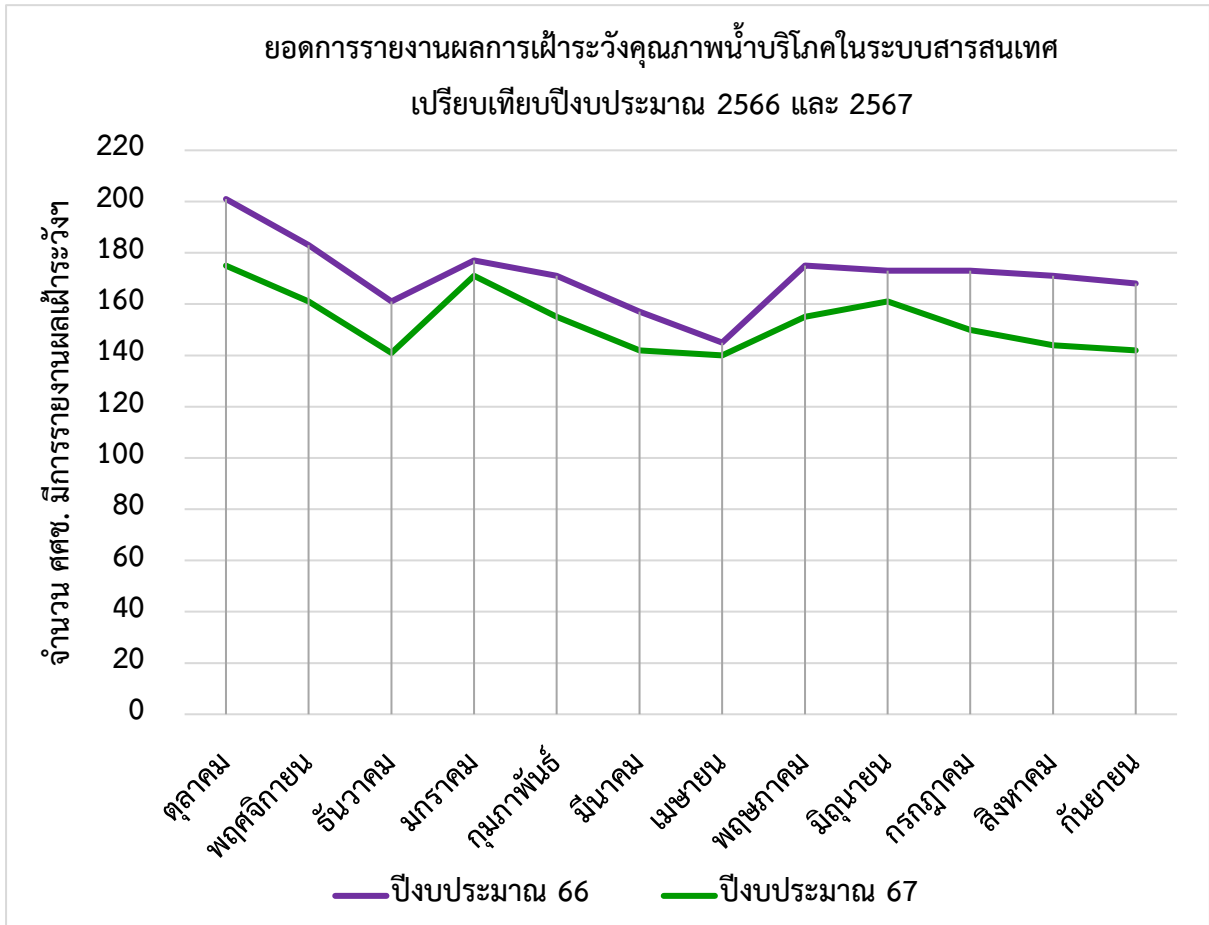
1.2.1 แนวโน้มผลการรายงานการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคด้วยชุดทดสอบภาคสนาม (อ11)

ศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ ชายขอบ และแรงงานข้ามชาติ ได้พัฒนาระบบติดตามและเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภคสำหรับศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา“แม่ฟ้าหลวง” ตั้งแต่ช่วงปลายปีงบประมาณ 2565 โดยให้ครูประจำศูนย์การเรียนรู้ฯ ตรวจสอบคุณภาพน้ำบริโภคด้วยชุดทดสอบโคลิฟอร์มแบคทีเรียภาคสนาม อ11 ทุกๆ 1 เดือน และรายงานผลการทดสอบดังกล่าวลงในระบบเฝ้าระวังของศูนย์อนามัยฯ ซึ่งข้อมูลตั้งแต่เดือนตุลาคม 2565 - กันยายน 2567 (ปีงบประมาณ 2566 - 2567) พบว่ามีแนวโน้มลดลง โดยมีค่าความชันเท่ากับ -1.53 (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2567)

ทั้งนี้ มีค่าเฉลี่ยการรายงานผลของ ศศช. เท่ากับ 162 แห่ง/เดือน และนอกจากการรายงานผลการทดสอบโคลิฟอร์มแบคทีเรียในน้ำบริโภคด้วยชุดทดสอบภาคสนาม อ11 แล้ว ยังมีการรายงานผลการทดสอบการปนเปื้อนในอาหาร ภาชนะ ผู้สัมผัสอาหาร ด้วยชุดทดสอบ อ13 ผลการทดสอบคุณภาพน้ำด้านเคมีเบื้องต้นด้วยเครื่อง Com-300 ซึ่งสามารถตรวจวัดค่าความเป็นกรดต่าง(pH) ค่าของแข็งละลายในน้ำทั้งหมด (TDS) ค่าแร่เหล็ก (Fe) และค่าการนำไฟฟ้า (EC) ได้อีกด้วย

เมื่อนำผลการรายงานของทั้งสองปีงบประมาณมาเปรียบเทียบกัน จะเห็นได้ว่ากราฟมีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยในเดือนธันวาคม และช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน มียอดการรายงานลดลงในช่วงเวลาเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2567)

จากการสำรวจสถานการณ์โดยคณะทำงานขับเคลื่อนโครงการพัฒนาระบบการเฝ้าระวังสุขาภิบาลอาหารและน้ำบริโภคในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยมอแกน ได้ข้อสรุปว่าการลดลงของผลรายงานดังกล่าว มีสาเหตุดังนี้

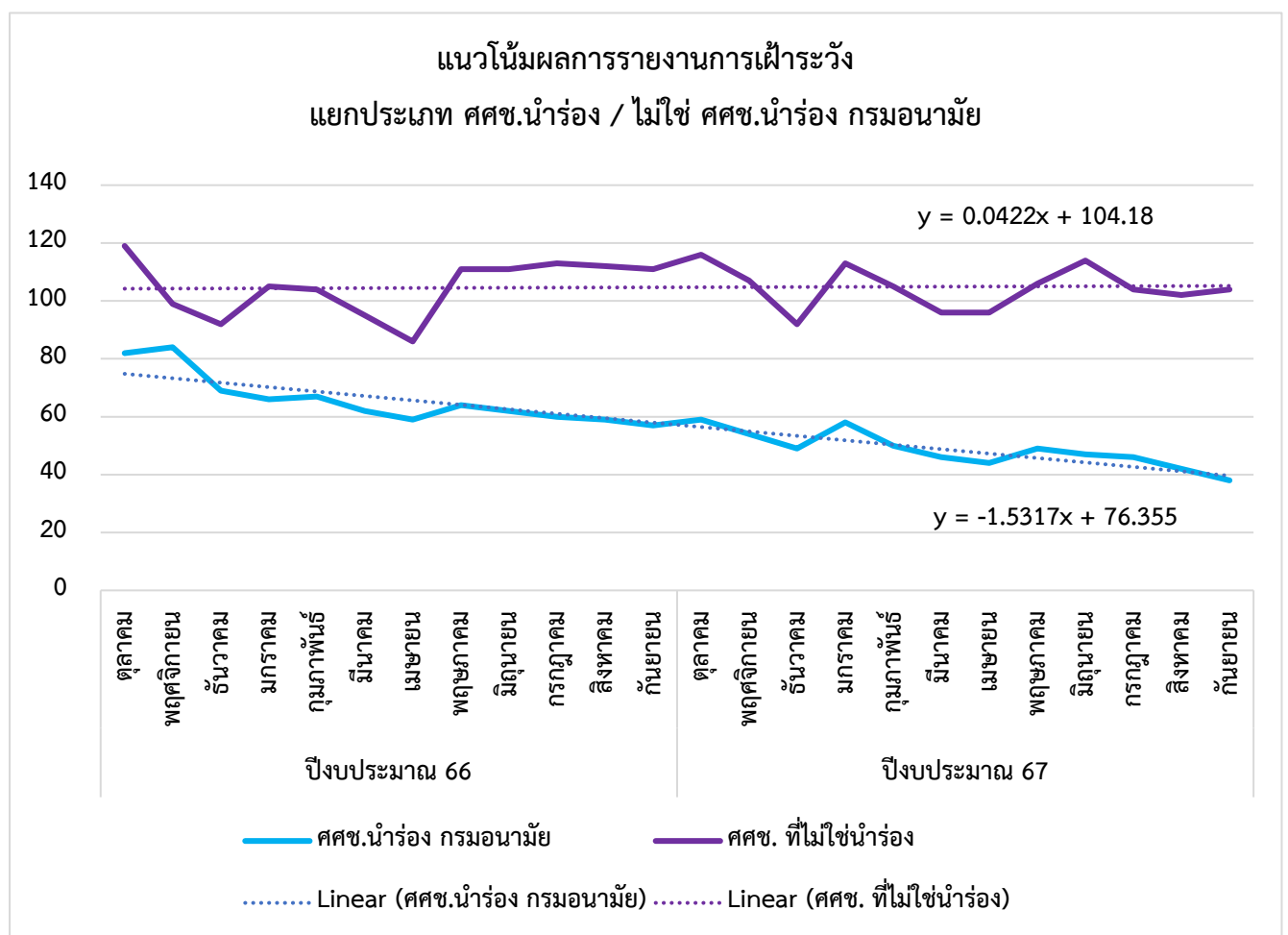
- การลดลงของการรายงานผลในเดือนธันวาคม เกิดจากช่วงสิ้นปีกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จะมีเทศกาลของแต่ละชนเผ่า ทำให้มีการหยุดการเรียนการสอนเป็นเวลานาน ซึ่งครูประจำ ศศช.บางท่านต้องไปร่วมกิจกรรมภายในชุมชน หรือบางท่านไม่ได้เดินทางขึ้นไปยังศูนย์การเรียนรู้ฯในเดือนนี้ จึงไม่ได้มีการตรวจ ๑11

- การลดลงของการรายงานผลในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน ซึ่งเป็นช่วงที่ถิ่นทุรกันดารหลายๆแห่งมักจะประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ ทำให้ไม่สามารถใช้งานเครื่องกรองได้เพราะมีแรงดันน้ำไม่เพียงพอ ศูนย์การเรียนรู้ฯหลายแห่งจึงหาแหล่งน้ำดื่มอื่นมาทดแทน จึงทำให้ละเลยการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภค ซึ่งจุดนี้นับว่าเป็นการเข้าใจผิด เนื่องจากครุคิดว่าต้องตรวจน้ำจากเครื่องกรองเท่านั้น แท้จริงแล้วครุสามารถตรวจสอบน้ำบริโภคได้ทุกประเภทที่ใช้บริโภคอยู่ในปัจจุบัน ทั้งนี้ทางศูนย์อนามัยจะต้องปรับปรุงระบบการรายงานให้รองรับ

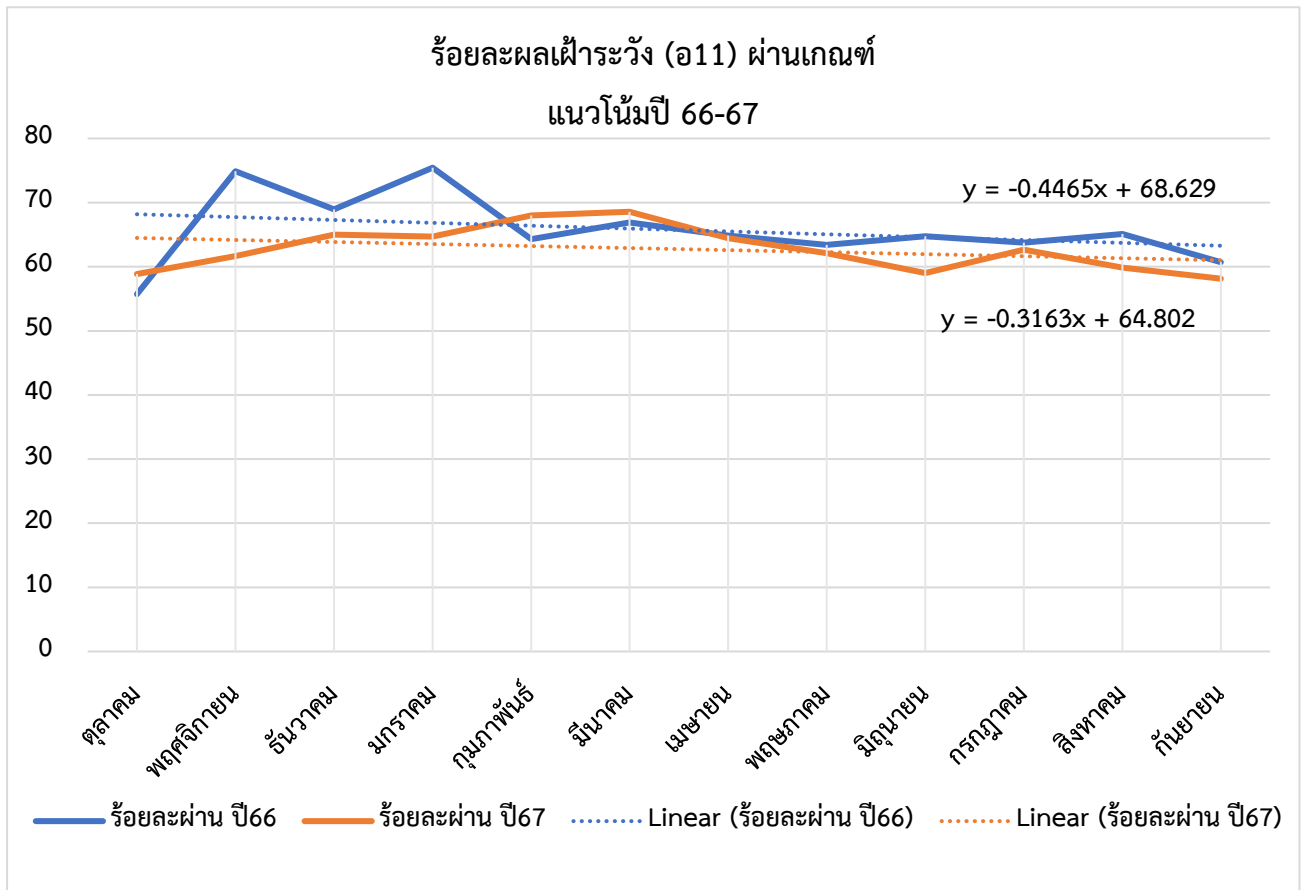
ประเด็นดังกล่าวไว้ด้วย นอกจากนี้ในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนมากประกอบกับเป็นช่วงปิดภาคเรียนใหญ่ ที่มีวันหยุดยาว 2 ช่วงคือ ช่วงวันจักรีและวันสงกรานต์ ทำให้ครูประจำศูนย์การเรียนหลายท่านเลือกที่จะทำงานอยู่ที่ สกร.อำเภอ ไม่ได้เดินทางขึ้นไปยัง ศศช. จึงไม่ได้มีการตรวจ ๑1

จากแนวโน้มการลดลงของภาพรวมผลการรายงานการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำบริโภค ซึ่งมีค่าความชื้นเท่ากับ -1.53 นั้น เมื่อเปรียบเทียบแนวโน้มระหว่าง ศศช.น่านอง ที่ได้รับการสนับสนุนเครื่องกรองจากกรมอนามัยโดยงบประมาณขององค์การอนามัยโลก กับ ศศช.นอการสนับสนุนเครื่องกรองของกรมอนามัย (ไม่ใช่ ศศช.น่านอง) พบว่า ศศช.นอการสนับสนุนเครื่องกรองของกรมอนามัย มีการรายงานค่อนข้างคงที่ ยกเว้นในเดือนธันวาคม มีนาคมและเมษายน ตามที่วิเคราะห์ไปข้างต้น โดยมีค่าความชื้นอยู่ที่ 0.04 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ากลุ่ม ศศช.ดังกล่าวไม่ได้เป็นปัจจัยในการลดลงของแนวโน้มการรายงานในภาพรวม

ในขณะเดียวกัน ศศช.กลุ่มน่านอง ที่ได้รับการสนับสนุนเครื่องกรองของกรมอนามัย พบว่ามียอดการรายงานลดลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่ค่าความชื้นเท่ากับแนวโน้มในภาพรวม คือ -1.53 ซึ่งสามารถอนุมานได้ว่าแนวโน้มในภาพรวมที่ลดลง เป็นสาเหตุมาจาก ศศช.กลุ่มนี้ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ตุลาคม 2567)

1.2.2 แนวโน้มผลการเฝ้าระวังด้วยชุดทดสอบภาคสนามผ่านเกณฑ์ (ไม่พบเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรีย) จากข้อมูลในระบบติดตามและเฝ้าระวังสุขาภิบาลอาหารและน้ำบริโภคในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ปีงบประมาณ 2566 มีผลผ่านเกณฑ์ชุดทดสอบภาคสนามเฉลี่ยที่ร้อยละ 66 มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย โดยมีค่าความชันเท่ากับ -0.45 และในปีงบประมาณ 2567 มีผลผ่านเกณฑ์เฉลี่ยที่ร้อยละ 63 มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย ซึ่งค่าความชันเท่ากับ -0.32

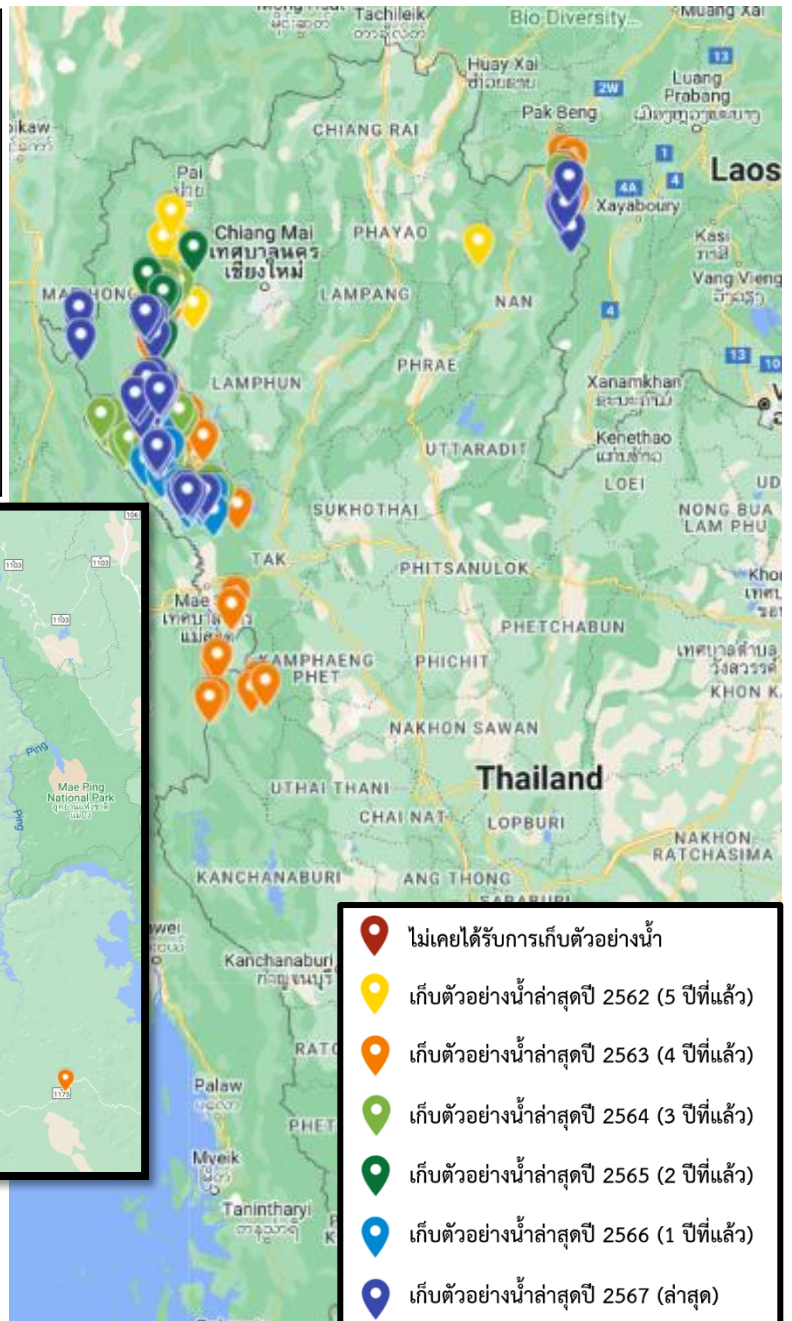

1.3 ผลผลิต/ ผลลัพธ์ ระดับ Le (Level) ของผลการดำเนินการในปัจจุบัน

1.3.1 ความครอบคลุมของการเก็บตัวอย่างน้ำบริโภคใน ศศช. ส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการ การเฝ้าระวังคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ ในระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2562 – 2567) ศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ ชายขอบ และแรงงานข้ามชาติ ได้ลงพื้นที่ดำเนินการเก็บตัวอย่างน้ำบริโภค โดยมี ศศช. ได้ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการแล้วทั้งสิ้น 279 แห่ง ได้รับการตรวจซ้ำมากกว่า 1 ปี จำนวน 86 แห่ง ได้รับการตรวจเพียงปีเดียวจำนวน 193 แห่ง ยังไม่ได้รับการตรวจ 2 แห่ง ทั้งนี้ในการดำเนินงานต่อไป ทางกรมอนามัยได้เน้นย้ำให้รีบดำเนินการในพื้นที่ที่ยังไม่ได้รับการเฝ้าระวังเป็นความสำคัญลำดับแรก และพื้นที่ที่เว้นการเก็บตัวอย่างมากกว่า 3 ปี เป็นลำดับที่สอง ซึ่งจากข้อมูลแผนที่แสดงศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ที่ได้รับการเก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการปีล่าสุด พบว่ากลุ่ม ศศช. ที่ต้องรีบดำเนินการ มีดังนี้

แผนที่แสดงศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” ที่ได้รับการเก็บตัวอย่างน้ำส่งตรวจทางห้องปฏิบัติการปีล่าสุด

https://www.google.com/maps/d/edit?mi d=1K_mZpR7NRlIXclqVcRTiHTHzsel1jcc& sp=sharing

- ไม่เคยได้รับการเก็บตัวอย่างน้ำ
- เก็บตัวอย่างน้ำล่าสุดปี 2562 (5 ปีที่แล้ว)
- เก็บตัวอย่างน้ำล่าสุดปี 2563 (4 ปีที่แล้ว)
- เก็บตัวอย่างน้ำล่าสุดปี 2564 (3 ปีที่แล้ว)
- เก็บตัวอย่างน้ำล่าสุดปี 2565 (2 ปีที่แล้ว)
- เก็บตัวอย่างน้ำล่าสุดปี 2566 (1 ปีที่แล้ว)
- เก็บตัวอย่างน้ำล่าสุดปี 2567 (ล่าสุด)

1) กลุ่ม ศศช. ที่ยังไม่ได้ดำเนินการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการ จำนวน 2 ศศช.

- ศศช.บ้านทีเนาะ ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่
- ศศช.บ้านทีลอง ตำบลนาเกียน อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่

2) กลุ่ม ศศช. ที่เก็บตัวอย่างครั้งล่าสุดเมื่อปี 2562 (5 ปีที่แล้ว)

2.1) กลุ่มจังหวัดน่าน ได้แก่

- ศศช. ในพื้นที่ ต.ดงพญา อ.บ่อเกลือ จ.น่าน จำนวน 3 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.ขุนน่าน อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน จำนวน 4 แห่ง
- ศศช. บ้านห้วยลู่ ต.สะเนียน อ.เมืองน่าน จ.น่าน 1 แห่ง

2.2) กลุ่มจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่

- ศศช. ในพื้นที่ ต.บ้านจันทร์ อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ จำนวน 1 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.แม่แดด อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ จำนวน 2 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.แจ่มหลวง อ.กัลยาณิวัฒนา จ.เชียงใหม่ จำนวน 1 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.ท่าผา อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ จำนวน 2 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.แม่ศึก อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ จำนวน 7 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.แม่ตื่น อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ จำนวน 21 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.นาเกียน อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ จำนวน 11 แห่ง

3) กลุ่ม ศศช. ที่เก็บตัวอย่างครั้งล่าสุดเมื่อปี 2563 (4 ปีที่แล้ว)

3.1) กลุ่มจังหวัดน่าน ได้แก่

- ศศช. ในพื้นที่ ต.บ่อเกลือเหนือ อ.บ่อเกลือ จ.น่าน จำนวน 7 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.ดงพญา อ.บ่อเกลือ จ.น่าน จำนวน 3 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.ขุนน่าน อ.เฉลิมพระเกียรติ จ.น่าน จำนวน 4 แห่ง

3.2) กลุ่มจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่

- ศศช. ในพื้นที่ ต.บ้านทับ อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ จำนวน 9 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.แม่ศึก อ.แม่แจ่ม จ.เชียงใหม่ จำนวน 1 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.อมก๋อย อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ จำนวน 6 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.ยางเปียง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ จำนวน 11 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.แม่ตื่น อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ จำนวน 1 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.สบโขง อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ จำนวน 21 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.นาเกียน อ.อมก๋อย จ.เชียงใหม่ จำนวน 3 แห่ง

3.3) กลุ่มจังหวัดตาก ได้แก่

- ศศช. ในพื้นที่ ต.แม่ตื่น อ.แม่ระมาด จ.ตาก จำนวน 3 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.ท่าสองยาง อ.ท่าสองยาง จ.ตาก จำนวน 3 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.แม่ต๋าน อ.ท่าสองยาง จ.ตาก จำนวน 1 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.แม่สอง อ.ท่าสองยาง จ.ตาก จำนวน 1 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.แม่อุสุ อ.ท่าสองยาง จ.ตาก จำนวน 3 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.พบพระ อ.พบพระ จ.ตาก จำนวน 1 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.รวมไทยพัฒนา อ.พบพระ จ.ตาก จำนวน 1 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.แม่จัน อ.อุ้มผาง จ.ตาก จำนวน 4 แห่ง
- ศศช. ในพื้นที่ ต.แม่ละมุ้ง อ.อุ้มผาง จ.ตาก จำนวน 3 แห่ง

1.3.2 ภาพรวมผลคุณภาพน้ำบริโภคของ ศศช. ในระยะการดำเนินงาน 5 ปี (พ.ศ.2562-2567)

ศูนย์อนามัยกลุ่มชาติพันธุ์ ชายขอบและแรงงานข้ามชาติได้ลงพื้นที่เก็บตัวอย่างน้ำบริโภคในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชาวไทยภูเขา “แม่ฟ้าหลวง” โดยตั้งแต่ปี 2562 จนถึงปัจจุบันมีจำนวนการเก็บและผลตรวจน้ำผ่านเกณฑ์มาตรฐานกรมอนามัย ดังนี้

- ปี 2562 เก็บตัวอย่างจาก ศศช. จำนวน 111 แห่ง ผลตรวจผ่านเกณฑ์ 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 4.5
- ปี 2563 เก็บตัวอย่างจาก ศศช. จำนวน 146 แห่ง ผลตรวจผ่านเกณฑ์ 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.4
- ปี 2564 เก็บตัวอย่างจาก ศศช. จำนวน 69 แห่ง ผลตรวจผ่านเกณฑ์ 8 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.6
- ปี 2565 เก็บตัวอย่างจาก ศศช. จำนวน 11 แห่ง ผลตรวจผ่านเกณฑ์ 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 9.1
- ปี 2566 เก็บตัวอย่างจาก ศศช. จำนวน 18 แห่ง ผลตรวจผ่านเกณฑ์ 17 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 94.4
- ปี 2567 เก็บตัวอย่างจาก ศศช. จำนวน 48 แห่ง ผลตรวจผ่านเกณฑ์ 12 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 25.0

ซึ่งในแต่ละปีงบประมาณนั้นมีข้อจำกัดและเงื่อนไขการดำเนินงานที่แตกต่างกันทำให้การกำหนดค่าเป้าหมายจึงแตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้ จาก ศศช. ที่ได้ดำเนินการตรวจวัดคุณภาพน้ำทางห้องปฏิบัติการแล้วทั้งสิ้น 279 แห่ง มีผลผ่านเกณฑ์มาตรฐานกรมอนามัยแล้วทั้งสิ้น 40 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 14.3